

RELACION

PËR PROJEKTLIGJIN

PËR DISA SHTESA NË LIGJIN NR. 7895, DATË 27.1.1995 “KODI PENAL I REPUBLIKËS SË SHQIPËRISË”, I NDRYSHUAR

I. QËLLIMI I PROJEKTAKTIT DHE OBJEKTIVAT QË SYNOHEN TË ARRIHEN

Projektligji synon që kulturës së pandëshkueshmerisë ndaj mediave në Shqipëri t'i jepet fund.

Punonjësit e medias në Shqipëri përballen me sulme dhe përpjekje për censurë, që sipas gazetarëve e përfaqësuesve të organizatave të medias kalojnë pa u ndëshkuar. Shqetësimet janë ngritur disa edhe nga Këshilli i Evropës dhe organizatat e mbrojtjes se mediave, vendase apo të huaja.

Ekspertët e lirisë së shtypit dhe mediave kanë konstatuar se në vitin 2021, nga 6 raste të dhunës ndaj gazetarëve në Shqipëri të raportuar nga “Safe Journalist”, asnjë nuk ishte zbardhur dhe askush nuk ishte ndëshkuar. Roli i organeve shtetërore në parandalimin e rasteve të dhunës apo intimidimit ndaj gazetarëve, kërkon që këto raste të parandalohen por edhe të ndëshkohen më rëndë, pikërisht nëpërmjet një kuadri penal më të ashpër.

Fatkeqësisht vitet e fundit, mjaft gazetarë, sidomos ata të kronikës apo gazetarët investigativ, janë larguar nga Shqipëria për të kërkuar azil jashtë vendit për shkak të kërcënimeve që ata kanë marrë në të kaluarën dhe ky shqetësim është alarmant.

Gazetaria nuk duhet të konsiderohet si armiku i institucioneve, por kërkues i të vërtetës. Në këtë prizëm, edhe përpjekjet e institucioneve të ndryshme për të penguar apo bllokuar aksesin në informacion mund të konsiderohet intimidim ndaj gazetarëve dhe mediave të vendit.

Në këtë kontekst, ndryshimet ligjore të propozuara synojnë të rrisin mbrojtjen ligjore të gazetarëve, fotoreporterëve, operatorëve dhe punonjësve të tjerrë të medias në vend, duke ndëshkuar më ashpër në Kodin Penal çdo kërcënim, kanosje apo dhunë e çfarëlljo forme e drejtuar drejt këtyre të fundit.

II. VLERËSIMI I PROJEKTAKTIT NË RAPORT ME PROGRAMIN POLITIK TË KËSHILLIT TË MINISTRAVE, ME PROGRAMIN ANALITIK TË AKTEVE DHE DOKUMENTE TË TJERA POLITIKE

Ky projektligj nuk është parashikuar në programin analistik të projektakteve, por ai vjen si nismë e një grupei deputetesh të opozitës, me qëllim forcimin e mbrojtjes ligjore ndaj medias në terësi dhe gazetarëve apo punonjësit e tjerrë të medias në veçanti.

III. ARGUMENTIMI I PROJEKTAKTIT LIDHUR ME PËRPARËSITË, PROBLEMATIKAT, EFEKTET E PRITSHME

Përparësia e Projektligjit, sikundër rezulton dhe nga përbajtja e nenit 1 të tij, është që gazetarëve, fotoreporterëve apo punonjësve të tjera të mediave, t'u garantohet me ligj një mbrojtje më e lartë se sa aktualisht, në rast se ata goditen apo kanosen për shkak të detyrës.

Niveli i mbrojtjes së parashikuar nga Projektligji është vendosur në të njëtin nivel me nivelin e mbrojtjes që Kodi Penal parashikon për mjekët apo punonjësit e policisë.

Konkretnisht, në rast të goditjes për shkak të detyrës të një gazetari apo një punonjësi të medias, dënimini minimal do të jetë 1 vit burgim, me një maksimum prej 5-vitesh. Ndërkohë, lidhur me kanosjet për shkak të detyrës të gazetarëve apo punonjësve të medias, dënimet e parashikuara nga Projektligji parashikojnë dënimë nga 1 deri në 3 vite burgim, njësoj si sanksionet e parashikuara për punonësit e policisë apo mjekët, kategori këto që në Kodin Penal aktual e gjelqjnë këtë lloj mbrojtjeje.

Sikundër e përmendëm edhe më sipër, problematika e lirisë së mediave në Shqipëri vijon të mbetet shqetësuese. Vitet e fundit ka patur mjaft gazetarë që janë larguar në vendet Perëndimore duke kërkuar atje azil, sikundër nuk kanë munguar as rastet e dhunës, presioneve dhe kanosjeve për shkak të detyrës të kryer ndaj gazetarëve.

Në kushtet kur legjislacioni penal aktual nuk ka parashikuar për gazetarët dhe punonjësit e media asnjë lloj mbrojtjeje tjetër nga ajo e qytetarëve të zakonshëm të vendit, si dhe në kushtet kur rastet e presioneve, kanosjes apo dhunës fizike ndaj gazetarëve për shkak të detyrës janë shtuar ndjeshëm, jemi të bindur se kjo nismë vjen në kohën. Nëpërmjet kësaj nisme, nuk po kërkohet asgjë më tepër sesa të barazohet niveli i mbrojtjes të gazetarëve dhe punonjësve të medias, me atë të mjekëve apo punonjësve të policisë.

Efektet e pritshme do të janë padyshim një reduktim i rasteve të kanosjeve apo goditjeve të punonjësve të mediave për shkak të detyrës, duke kontribuuar kësishoj edhe në përmirësimin gradual në të ardhmen e indeksit të lirisë së mediave në vend.

IV. VLERESIMI I LIGJSHMËRISË, KUSHTETUTSHMËRISË DHE HARMONIZIMI ME LEGJISLACIONIN NË FUQI VENDAS E NDËRKOMBËTAR

Projektligji i propozuar jo vetëm që është në përputhje me dispozitat kushtetuese dhe me parimet e sanksionuara në të, por në vlerësimin tonë është një instrument ligjor i nevojshëm për të realizuar qëllimin kësaj nisme.

Parashikime të ngjashme mbrojtjeje ligjore ekzistojnë tashmë në kuadrin ligjor vendas dhe ato janë plotësisht në përputhje me Kushtetutën dhe janë në harmoni me rendin juridik vendas.

V. VLERËSIMI I SHKALLËS SË PËRAFRIMIT ME ACQUIS COMMUNAUTAIRE (PËR PROJEKTAKTET NORMATIVE)

Ky projektligj nuk synon përafrim me ndonjë *acquis* të Bashkimit European.

VI. PËRMBLEDHJE SHPJEGUESE E PËRMBAJTJES SË PROJEKTAKTIT

Projektligji përmban gjithsej 3 nene.

Neni i parë, është nen që kryen shtimin e një dispozite të re në Kodin Penal. Konkretilisht, tek nenii ekzistues me nr. rendor 137, i titulluar “Goditjet për shkak të detyrës”, pas paragrafit të katërt, shtohet paragrafi me këtë përmbajtje:

“Kur kjo vepër kryhet ndaj gazetarit, operatorit, fotoreporterit apo punjonjësit të mediave, për shkak të veprimtarisë së tij dhe kur cilësitet e personit janë të dukshme ose të njohura, dënohet me burgim nga një deri në pesë vjet”.

Neni i dytë, parashikon shtimin e një dispozite të re në Kodin Penal. Konkretilisht, tek nenii ekzistues me nr. rendor 138, i titulluar “Kanosja për shkak të detyrës”, pas paragrafit të katërt, shtohet paragrafi me këtë përmbajtje:

“Kur kjo vepër kryhet ndaj gazetarit, operatorit, fotoreporterit apo punjonjësit të mediave, për shkak të veprimtarisë së tij dhe kur cilësitet e personit janë të dukshme ose të njohura, dënohet me burgim nga një deri në tre vjet”.

Neni i tretë dhe i fundit i Projektligjit parashikon dispozitën e zakonshme për hyrjen në fuqi të ligjit, 15-ditë pas botimit në Fletoren zyrtare.

VII. INSTITUCIONET DHE ORGANET QË NGARKOHEN PËR ZBATIMIN E PROJEKTAKTIT

Institucionet përgjegjës për ndjekjen dhe zbatimin e këtij ligji janë Ministria e Drejtësisë, institucioni i Prokurorisë, Gjykatat, si dhe institucionet e tjera ligjzbatuese të cilat kanë për detyrë zbatimin e Kodit Penal të Republikës së Shqipërisë.

VIII. PERSONAT DHE INSTITUCIONET QË KANË KONTRIBUAR NË HARTIMIN E PROJEKTAKTIT

Projektligji është hartuar nga grupei i deputetëve të opozitës të cilët kanë nënshkruar projektaktin.

IX. RAPORTI I VLERËSIMIT TË TË ARDHURAVE DHE SHPENZIMEVE BUXHETORE

Nuk vlerësojmë që ky projektlig mund të ketë ndonjë efekt finansiar për buxhetin e shtetit.

D E P U T E T E

INA ZHUPA

